

Néhány szó a Magyar Egyházjogról

1993/94 óta nemcsak a hittudományi, hanem a világi egyetemeken is a tanrend része az **állami**, valamint **felekezeti egyházjog** (hol kötelező, hol fakultatív jelleggel). Ebből a **kurzusból** szerencsére mi, unitáriusok **sem maradtunk ki**: ott voltunk az **Allamigazgatási Főiskolán**, ott vagyunk a **szegedi egyetem kecskeméti (református) levelező jogi karán és az ELTE, továbbá a Károli Gáspár Református Egyetem Állam- és Jogtudományi Karán is**. Ezek az egyetemeken az **unitárius egyházjogi előadásokat** minden tanévben **e sorok írója tartja** (még néhai Bencze Márton püspök úrtól kapott felkérés és az érdekelt felsőoktatási intézmények ismételt hívása – meghívása alapján).

A **Magyar Jogász Egyletnek** (volt Jogászsövetség) működik egyébként egyházjogi szakosztálya is, amelynek rendezvényeire hívják és várják a vallásfelekezetek tudományos érdeklődésű képviselőit.

A 2004. esztendő egyházügyi – egyházjogi kiadványok terén említésre méltó a **Századvég Kiadó** tankönyvsorozatának 6. köteteként megjelent mű, a **Magyar Egyházjog**, melyet e sorokkal jó szívvel ajánlok az Unitárius Élet olvasóinak figyelmébe. A kelet-magyarországi szerző – **dr. Szathmáry Béla** – kiválóan személyesíti meg az elméleti és gyakorlati szakember erényeit: előadó két egyetemen és ugyanakkor megyei bírósági bírónak. A „Soli Deo Gloria” jelmonddal jegyzett előszavában kifejti, hogy műve „elsősorban a református hittudományi egyetemek és főiskolák hallgatói számára készült, de ... a világi egyetemek jogi karain folyó egyházjogi oktatásban is hasznos tankönyv lehet”.

Ez valóban így igaz, hiszen az 500 oldalas kötet nagyon gazdag anyagot ölel fel és mind történeti, mind tételesjogi vonatkozásban megfelel a rendszertani áttekinthetőség, illetve szakmai tudományosság követelményeinek.

Utóbbi illusztrálásaként említhető az „apparatús”: 302 lábjegyzet, 105 cím a felhasznált iro-

dalomjegyzékben és hatoldalnyi melléklet bibliafordításokról. E dokumentáltság mellett kiemelhető, hogy **a tartalom nem pusztán ismertető-leíró jellegű, hanem olykor polémikus**. Vitatémaként hozza fel például az egyházi intézményekben dolgozók jogi státusának rendezetlenségét, a törvényhozói-végrehajtói-bíraskodási funkciók keveredését, vagy a dogmaalkotás jogának (ius reformandi) problematikáját.

Az **Első fejezet az egyház, egyházkormányzás és az egyházjog** fogalmának boncolgatása mellett képet ad az egységes egyház kialakulásáról, a **protestáns egyházalkotmány típusairól**, az állam és az egyház kapcsolatáról, de kitér az **egyházak anyagi forrásaira** és a tábori lelkészi szolgálatra is. Ezt az általános (inkább „állami egyházjogi”) részt felekezeti fejezetek követik. A legterjedelmesebb **Második fejezet** a Magyarországi Református Egyházzal foglalkozik (**alapelvek, egyházszervezet, egyházigazgatás, intézmények, bíraskodás, oktatás, missziós munka, lelkészi szolgálat stb.**). A III. fejezet a katolikus, IV. az ortodox, V. az evangélikus egyház szervezetét, működését taglalja, a VI. (utolsó) fejezet pedig a zsidó jogról szól a jogforrásoktól kezdve a zsidóság aktuális hazai jogi (egyházjogi) helyzetének felvázolásáig.

* * *

Összegezésként elmondható, hogy **Szathmáry Béla** könyve komoly nyeresége az egyházjogi szakirodalomnak még akkor is, ha a **kisegyházak (köztük a történelminek számító unitárius) beépítése ezúttal kimaradt a feldolgozásból**. A szervezővel mindenesetre egyetérthetünk abban, hogy meg kellene teremteni nálunk is az egyházjog tudományos művelését, és az **egyházon belül létre kellene hozni egyházjogi műhelyt**.

Dr. Lőrincz Ernő
ny. egyetemi docens,
az állam- és jogtudomány kandidátusa

K R I T I K A

Ószabó István GRIFFMADÁR c. monodrámájáról

Figyelemre méltó írásmű, szép nyelvezet – de nem dráma.

A **hőse – Dávid Ferenc** – nem ütközik össze sem külső ellenféllel, sem önmagával. Szépen ívelő a saját élete, töretlen a hite, belső ereje – a történet során nem alakul át, nem küzdi ki saját magát, nincs pillanatnyi megtorpanása, kételkedése.

A **monodráma Dávid Ferenc élete utolsó mintegy negyedszázadát „meséli el”**. Eddigre kialakult már a teljes egyénisége. **Az elmesélés teszi a történetét epikussá, s nem drámaivá**. A befejező részben látszólag drámai, ahogy D. F. dobálja a könyveket, a Szervét Mihályét és a saját Kis könyvecskéjét, – ahogyan felsorolja szinte összes unitárius „vétkeit” (keresztelés, mise bálványozása, fülbe gyónás, a cölibátus ellen stb.). Mind ez a száműzetése végvárában, a dévai vár börtönében hangzik el. Ellenfeleiről, a piemonti

doktorkalapos **Giorgio Blandratáról**, a debreceni **Méliusz Juhász Péterről**, dögkeselyű „vendégéről” **Socinus Faustusról** viszonylag bővebb elemzést ad – míg a számára legjelentősebb szereplő eszmetársai a történetben **János Zsigmond, Melancthon Fülöp, és főleg Szervét Mihály jelentőségükhöz képest nem magasodnak ki a többi szereplő közül**.

Összegezve végső konklúziómat, **feltétlenül értékes műnek ítélem**. Ahogyan kezdtem kritikái jegyzetemet, ismétlem: igen figyelemreméltónak tartom. **Felolvasóesten**, átélt interpretálásban élményt nyújthat az unitárius értékek felmutatásában.

Budapest, 2005. február hó

Udvaros Béla főrendező,
Evangéliumi Színház